

"Dünyaca havas tanınan insanlardaki meziyet, sebab-i tevazu ve mahviyet iken, tahakküm ve tekebbüre sebep olmuştur. Fukaranın aczi, avâmın fakrı, sebab-i merhamet ve ihsan iken, esaret ve mahkûmiyetlerine müncer olmuştur." İzah eder misiniz?

"Dünyaca havas tanınan insanlardaki meziyet, sebab-i tevazu ve mahviyet iken, tahakküm ve tekebbüre sebep olmuştur. Fukaranın aczi, avâmın fakrı, sebab-i merhamet ve ihsan iken, esaret ve mahkûmiyetlerine müncer olmuştur."(1)

"Havas" tabiri ile sıradan ve avam insanlara göre daha önde, daha seçkin ve daha üstün bir konuma sahip olan insanlara işaret ediliyor. Zengin fakir, halk idareci, cahil alim, seçen seçilen ifadelerinde *zengin, idareci, alim, seçilen* tabirleri **havas** olurken *fakir, halk, seçen ve cahil* de **avam** oluyor.

Havas olanları avama üstün kılan şey, sahip oldukları birtakım üstün meziyetlerdir. Mesela zenginin malı, idarecinin siyaset beceresi, alimin ilmi ve zekası, seçilenin karizmatik özellikleri vesaire havası avama üstün kılıyor.

Lakin burada önemli olan nokta, havas olan insanların sahip oldukları üstün meziyetleri, avam insanları ezmede, küçüksemde, hor görmeye, tepeden bakma olarak kullanması çok çirkin ve hoş olmayan bir durumdur. Oysa havasa yakışan, avama karşı kibir ve baskı kurmak değil, tevazu ve mahviyet göstermektir. Yani havas tabaka sahip oldukları üstün meziyetleri avamın lehine ve onlara öncü ve yardımcı olmakta kullanmalıdırlar.

Mesela, zenginler malı ile kibirlenip fakir insanları sömürmek yerine, onlara merhamet ve şefkat ile yardım edip ellerinden tutması gerekir. Yani fakirin acizliği ve çaresizliğini kullanarak onları ezme, sömürme ve aşağılamak, Allah'ın ihsan ettiği zenginliği kötüye kullanmaktır.

Alim birisinin, meziyeti olan ilim ve zekasını avamı küçümseme, onu hor ve hakir görmeye değil, onlara yol gösterme onları iyi ve güzele sevk etmede kullanmalıdır. Diğerlerini de buna kıyas edebiliriz.

Fiili durumda maalesef havas tabaka avam tabaka üzerinde meziyetlerini kullanarak baskı ve kibir uyguluyor; zengin fakiri ezip sömürüyor...

---

(1) *bk.* [Mektubat, Hakikat Çekirdekleri.](#)